

**HOERA,
DE WOR
BESTAAT
75 JAAR!**

WHITEPAPER

WET OP DE ONDERNEMINGS- RADEN (WOR) 75 JAAR - DEEL I

2025 is een feestelijk jaar voor de medezeggenschap, want de Wet op de Ondernemingsraden (WOR) bestaat 75 jaar! Om dit te vieren wordt in deze tweedelige serie van whitepapers beschreven hoe de WOR zich heeft ontwikkeld en welke wetswijzigingen, jurisprudentie en maatschappelijke ontwikkelingen de medezeggenschap hebben gevormd.

Maart 2025

Auteur: **Angelet Veldschote** | Advocaat bij Pallas Advocaten

Sdu

De WOR vormt het fundament waarop medezeggenschap binnen Nederlandse ondernemingen is gebouwd en geeft werknemers een formele stem in beleidsbeslissingen. Door de jaren heen is dit bouwwerk versterkt en uitgebreid met nieuwe bouwstenen, terwijl rechtspraak als cement de samenhang heeft gewaarborgd. In deze serie wordt niet alleen teruggeblikt op de totstandkoming en groei van dit huis, maar ook vooruitgekeken: is het bestand tegen de stormen van een veranderende arbeidsmarkt, internationalisering en flexibilisering? Of zijn er aanpassingen nodig om de medezeggenschap toekomstbestendig te maken?

DIT KOMT ER AAN BOD IN DEZE WHITEPAPER:

1. De oorsprong en ontwikkeling van de WOR

- **De eerste contouren van de medezeggenschap**
- **Wettelijke verankeringen door de jaren heen: van grondslag tot modernisering?**

2. Invloedrijke jurisprudentie: de bouwstenen

- **De bouwstenen van het adviesrecht**

1. DE OORSPRONG EN ONTWIKKELING VAN DE WOR

De eerste contouren van de medezeggenschap

De wortels van medezeggenschap in Nederland reiken terug tot het eind van de 19e en begin van de 20^e eeuw. Het fundament voor medezeggenschap in Nederland werd gelegd in 1878, toen Jacques van Marken, oprichter van de Nederlandsche Gist- en Spiritusfabriek in Delft (het huidige DSM) een medezeggenschapsorgaan genaamd 'de kern' creëerde. Dit orgaan, bestaande uit geselecteerde medewerkers met inzicht in bedrijfsprocessen, bood een platform voor overleg en invloed op beleid. Vijf jaar later, in 1883, volgde machinefabriek Stork in Hengelo met een soortgelijk initiatief.

Deze initiatieven waren revolutionair en gaven werknemers een platform om arbeidsvoorwaarden en productieprocessen te bespreken met de directie. Het Nederlandse polderen voor werknemers werd geboren. Het markeerde dan ook de eerste concrete stap naar structurele medezeggenschap binnen ondernemingen. Het duurde echter tot 1949, het jaar waarin de eerste officiële ondernemingsraad werd ingesteld bij de Nederlandse Kabelfabriek in Delft. Dit vormde de opmaat naar de wettelijke verankering van medezeggenschap. De behoefte aan herstel en economische stabiliteit na de Tweede Wereldoorlog zorgde voor een breed gedragen roep om structureel overleg tussen werkgevers en werknemers te faciliteren.

Wettelijke verankeringen door de jaren heen: van grondslag tot modernisering?

De WOR werd op 2 mei 1950 op voordracht van minister-president Willem Drees door het parlement goedgekeurd en op 6 juni 1950 wordt de WOR van kracht. De wet verplichtte ondernemingen met 25 of meer werknemers een ondernemingsraad in te stellen, gericht op samenwerking en inspraak van werknemers bij belangrijke bedrijfsbeslissingen.

Sinds de invoering in 1950 heeft de WOR een indrukwekkende ontwikkeling doorgemaakt. Deze wet, cruciaal voor inspraak en medezeggenschap, is door de jaren heen aangepast om te voldoen aan veranderende arbeidsverhoudingen en maatschappelijke behoeften. Wat begon als een instrument om werknemers inspraak te geven, groeide uit tot een krachtig middel voor medezeggenschap binnen organisaties.

De hervorming van 1971 betekende een belangrijke doorbraak. De ondernemingsraad kreeg bredere advies- en instemmingsrechten, waardoor zijn invloed op besluiten over reorganisaties en fusies aanzienlijk toenam. Tegelijkertijd werd de reikwijdte uitgebreid naar de non-profitsector. De ondernemingsraad kreeg bovendien een bredere taak: bijdragen aan het goed functioneren van de organisatie in al haar doelstellingen. Dit principe vormt nog altijd de kern van de WOR.

In 1979 werd de ondernemingsraad verder geprofessionaliseerd. De raad bestond voortaan uitsluitend uit gekozen leden, waardoor de bestuurder niet langer als voorzitter fungeerde. Deze verandering versterkte de onafhankelijkheid van de OR. Bovendien kreeg de raad het recht om externe deskundigen in te schakelen, wat de positie van de ondernemingsraad aanzienlijk verstevigde.

De jaren negentig brachten opnieuw belangrijke wijzigingen

In 1995 is het adviesrecht zo sterk gewijzigd dat het relevant is om dit hier te behandelen. De Sociaal-Economische Raad (SER) adviseerde om van artikel 25 WOR een kapstokbepaling te maken en om op die manier alle besluiten met een financiële, organisatorische en economische strekking onder het adviesrecht te laten vallen. De wetgever zag hier echter van af, omdat het nadelig zou kunnen uitpakken en zou zorgen voor een grote mate van onbepaardheid. De wetgever verwachtte namelijk dat dit de verhouding tussen ondernemer en ondernemingsraad zou verstoren. De focus kwam hierdoor namelijk te liggen op procedurele aspecten in plaats van op de inhoud van het besluit. Dat werd niet wenselijk geacht.

Daarnaast legde de wetgever tijdens deze herziening in 1995 het probleem van wezenlijke invloed bloot. De wetgever zag in dat de ondernemingsraad in veel gevallen te laat bij de besluitvorming werd betrokken, waardoor hij in feite geen invloed kon uitoefenen. Hoewel de overheid dit als een belangrijk knelpunt zag, gaf zij geen oplossing. De wetgever verklaarde dat het knelpunt oplosbaar was door de regelgeving van de WOR te volgen. Daarbij is het opvallend dat de wetgever vond dat van de ondernemer verlangd kon worden dat hij zou aangeven welke alternatieven overwogen waren en of deze voortvloeiden uit het voorgenomen besluit. Vervolgens werd in 1998 de WOR nog verder uitgebreid, zo veranderde de drempel voor het instellen van een ondernemingsraad naar ondernemingen met 50 werknemers. Hiermee werd medezeggenschap toegankelijker en kregen ook flexwerkers en tijdelijke krachten een betere vertegenwoordiging. Tegelijkertijd werden de bevoegdheden van de ondernemingsraad uitgebreid naar thema's als pensioenen en arbeidsomstandigheden, de lijst met adviesplichtige besluiten werd uitgebreid, waarmee het werkterrein van de ondernemingsraad groter werd, maar ook gold niet langer dat het arbeidsreglement als een besluit gold waarvoor instemming van de ondernemingsraad vereist was.

Sinds 1998 heeft de WOR nog enkele veranderingen ondergaan. Twee daarvan verdienen bijzondere aandacht vanwege hun impact op de praktijk: de wijzigingen in 2013 en 2022.

In 2013 werd op advies van de SER het scholingsrecht voor OR-leden wettelijk vastgelegd. De SER kreeg de mogelijkheid om een advies (niet zijnde- wettelijk verankerd) voor een richtbedrag voor scholing vast te stellen doordat de subsidieregeling GBIO werd afgeschaft, waarmee structurele scholing beter kon worden gewaarborgd. Daarnaast werd een wettelijke geschillenregeling ingevoerd, die het mogelijk maakte om geschillen eenvoudiger af te handelen. In datzelfde jaar verviel tevens de verplichte bemiddeling binnen geschillenprocedures, de praktijk leert nu dat dit wellicht kan gezien worden als een verzwakking. Immers moest er namelijk eerst vier maanden bemiddeld worden tussen ondernemingsraad en werkgever, alvorens er een rechter aan te pas kwam. Dit maakt dat werkgevers die hier niet aan voldeden een probleem hadden indien zij bijvoorbeeld bij de kantonrechter voor vervangende instemmingsprocedure aanspande.

In 2022 onderging de WOR opnieuw een moderniseringsslag, passend bij de flexibilisering van de arbeidsmarkt. De termijnen voor actief en passief kiesrecht werden verkort, waardoor flexwerkers, zoals gedetacheerden en payrollers, sneller stem- en kiesrecht verwierven binnen de OR. Hiermee sluit de wet beter aan bij de hedendaagse arbeidsmarkt en wordt de invloed van flexibele arbeidskrachten binnen organisaties, alsmede binnen de overheden, versterkt.

2. INVLOEDRIJKE JURISPRUDENTIE: DE BOUWSTENEN

De WOR is door de jaren heen verder ontwikkeld dankzij een omvangrijke reeks rechterlijke uitspraken. Deze jurisprudentie heeft de wettelijke rechten en plichten van de medezeggenschap verfijnd en verduidelijkt. In deze analyse worden eerst uitspraken besproken die de contouren van het adviesrecht hebben geschetst. Vervolgens komen zaken rond instemmingsplicht aan bod. Tot slot wordt ingegaan op overige relevante uitspraken die de WOR verder hebben ingekleurd en praktische handvatten bieden.

DE BOUWSTENEN VAN HET ADVIESRECHT

Bouwsteen #1: de Lingeleer

Het adviesrecht vormt een fundamenteel onderdeel van de WOR, zoals reeds werd bevestigd in de allereerste beschikking van de Ondernemingskamer onder de WOR in 1980. Deze zaak, die betrekking had op het Lingeziekenhuis, heeft blijvende invloed op de juridische praktijk hedendaags. De kernvraag in deze zaak was of de ondernemer – in dit geval het Lingeziekenhuis – reeds feitelijk een besluit had genomen, zonder tijdig advies in te winnen bij de ondernemingsraad. Daarmee stond de vraag centraal of de ondernemingsraad ten onrechte pas achteraf bij het besluitvormingsproces was betrokken, in plaats van voorafgaand aan het nemen van het besluit.

Met deze beschikking werd de zogeheten Lingeleer ontwikkeld. Hierin werd vastgesteld dat de Ondernemingskamer beoordeelt of de ondernemer, bij een zorgvuldige afweging van de betrokken belangen, in redelijkheid niet tot zijn besluit had kunnen komen wanneer hij dit besluit voorafgaand niet of niet volledig op de voet van artikel 25 WOR aan de ondernemingsraad ter advies heeft voorgelegd. Dit geldt eveneens wanneer het advies van de ondernemingsraad niet is afgewacht, terwijl dat op grond van artikel 25 lid 1 WOR wel vereist was.

Bouwsteen #2: De ‘wezenlijke invloed’

In de WOR staat in artikel 25 lid 2 vermeld dat: “De ondernemer legt het te nemen besluit schriftelijk aan de ondernemingsraad voor. Het advies moet op een zodanig tijdstip worden gevraagd dat het van wezenlijke invloed kan zijn op het te nemen besluit.”

Een van de vaak benoemde discussiepunten in de praktijk en daarmee ook een vaak terugkerend onderwerp voor de rechter is: wanneer is er sprake van ‘wezenlijke invloed’ zoals hierboven vermeld? De WOR geeft er zelf geen definitie van, dus de rechtspraak heeft dit zelf moeten uitkristalliseren. Dat wezenlijke invloed van belang is, wordt wel duidelijk uit ook onder andere de overlegvergaderingen ex artikel 24 WOR, waarmee de ondernemingsraad minimaal tweemaal per jaar geïnformeerd moet worden over aankomende beleidswijzigingen. Op die manier tracht de WOR voor elkaar te krijgen dat de ondernemingsraad tijdig betrokken wordt, zodat hij nog ‘wezenlijke invloed’ kan uitoefenen. Echter, zoals gesteld, dit wordt getracht en de regelgeving zoals artikel 24 WOR bedoeld is, wordt ook niet altijd nageleefd.

Rechtspraak leert dat een uitkristallisering van het begrip wezenlijke invloed sterk casuïstisch is, dus niet in één begrip te vangen is. Wel zijn er bepaalde lijnen in de jurisprudentie te vinden. Een van deze lijnen is dat de ondernemer, nadat advies is gevraagd aan de ondernemingsraad, nog andere alternatieven kan overwegen, wellicht op voorstel van de ondernemingsraad. De ondernemer kan dan het voorgestelde besluit afwegen. Er is nog voldoende wezenlijke invloed of de ondernemer geeft gemotiveerd aan waarom de andere alternatieven (aangedragen door de ondernemingsraad) zijn afgefallen.

Het moment van wezenlijke invloed is ook lastig. Er wordt in de rechtspraak niet aangenomen dat indien het voorgenomen besluit al is voorgelegd aan de aandeelhouders, dit niet per definitie inhoudt dat het advies te laat is gevraagd en dat de ondernemingsraad geen wezenlijke invloed meer kan uitoefenen. Van belang is met name dat de ondernemer geen besluiten uitvoert die niet meer terug te draaien zijn. Zo is het reeds stopzetten van een

financiering al een uitvoeringshandeling die niet kan worden teruggedraaid en is daarna advies vragen bij de ondernemingsraad te laat. Daarbij zijn de woorden die de ondernemer gebruikt in zijn communicatie ook gevoelig, woorden als “the decision has been taken” of van een dergelijke strekking zijn dan ook niet aan te raden, omdat het zal inhouden dat het besluit al genomen is. Wanneer de ondernemer een businessplan heeft opgesteld met de uitgangspunten voor de toekomst en daarna de ondernemingsraad om advies vraagt, dan is dit te laat omdat het businessplan de gemaakte keuzes vastlegt en de daaraan verbonden gevolgen.

Een ondernemer is eveneens te laat, indien hij reeds akkoord is gegaan met een voorstel van de vakbonden tot reorganisatie. Indien hij pas daarna advies van de ondernemingsraad vraagt, heeft de ondernemingsraad geen wezenlijke invloed op het besluit. Ook kan een ondernemingsraad geen wezenlijke invloed meer uitoefenen als de ondernemer al een bindend aanbod heeft uitgebracht voor een aanbesteding.

Bouwsteen #3: Marginale toetsing

Nog geen jaar na de eerste beschikking in het kader van de WOR, volgt er in datzelfde jaar (1980) opnieuw een beschikking die ook voor de hedendaagse praktijk nog altijd een belangrijke bouwsteen is. In de beschikking van datzelfde jaar werd duidelijk dat de Ondernemingskamer niet toetst of de ondernemer een juist besluit heeft genomen en de ondernemer dus een zekere mate van beleidsvrijheid toekomt. Deze bouwsteen is ook een fundament voor de huidige praktijk: de Ondernemingskamer toets de besluiten marginaal. Deze bouwsteen en lijn zoals die door de Ondernemingskamer wordt gehandhaafd, wordt ook door de Hoge Raad in het Holland Casino arrest in 2018 gehandhaafd. In deze juridische procedure verzette de ondernemingsraad van Holland Casino zich tegen een besluit tot afsplitsing van vermogen naar een nieuw opgerichte rechtspersoon, gevolgd door overdracht van aandelen aan de Staat. Hoewel de ondernemer het besluit baseerde op vijf andere redenen, vermoedde de ondernemingsraad dat privatisering de werkelijke drijfveer was. De ondernemingsraad betoogde dat deze privatisering expliciet als overweging had moeten worden opgenomen. De Hoge Raad oordeelde uiteindelijk over de rechtmatigheid van het besluit en de betrokkenheid van de ondernemingsraad en stelde dat: “De Ondernemingskamer gaat slechts na of de ondernemer bij afweging van de betrokken belangen in redelijkheid tot zijn besluit heeft kunnen komen. Zij laat daarbij aan de ondernemer beleidsvrijheid.” Wel van belang om te vermelden is dat er procedureel niet marginaal getoetst wordt: geen adviesvragen of het ontbreken van personele gevolgen in een voorgenomen besluit is, volgens de rechter, altijd onjuist.

Bouwsteen #4: het begrip ‘belangrijk’

Een van de meest besproken en bediscussieerde onderwerpen binnen de WOR is het begrip ‘belangrijk’. Artikel 25 lid 1 WOR bevat een opsomming van voorgenomen besluiten waarover de ondernemer verplicht is advies te vragen aan de ondernemingsraad. De WOR zelf biedt geen concrete definitie of inkleuring van dit begrip, waardoor de interpretatie voornamelijk door de rechtspraak wordt ingevuld. Dit maakt het voor ondernemingen en ondernemingsraden noodzakelijk om scherp te zijn op hoe dit begrip in de praktijk wordt toegepast. Om beter te begrijpen hoe ‘belangrijk’ in de WOR wordt geïnterpreteerd, is het van belang om eerst kort stil te staan bij de historische ontwikkeling en de parlementaire geschiedenis van dit begrip

Besluiten worden als belangrijk gekwalificeerd wanneer ze een wezenlijke impact hebben op de onderneming, zoals ingrijpende veranderingen in werkgelegenheid, kernactiviteiten of financiële stabiliteit.

Uit de parlementaire geschiedenis blijkt dat “wat als ‘belangrijk’ moet worden beschouwd, hangt dus af van de aard en de omvang van de activiteiten van de onderneming.” Bovendien geldt dat “een besluit dat voor de ene onderneming belangrijk is, behoeft dat dus voor de andere onderneming niet te zijn. In twijfelgevallen doet de ondernemer er verstandig aan zekerheidshalve toch het advies van de ondernemingsraad te vragen.”

Bij de wetwijziging in 1998 werd ook benadrukt dat “het begrip ‘belangrijk’ volgt dat het dient te gaan om voor de ondernemer bijzondere, niet alledaagse, besluiten, die wezenlijke gevolgen kunnen hebben voor de vermogens- en liquiditeitspositie van de onderneming. Het adviesrecht geldt niet voor zover sprake is van een normale uitoefening van werkzaamheden in de onderneming.”

Daarnaast speelt de samenhang van sociale, economische en organisatorische factoren een rol. Zoals tijdens de behandeling werd gesteld: “Bij de beoordeling of een beslissing van de ondernemer als ‘belangrijk’ dient te worden gekwalificeerd, moeten de sociale, procedurele, economische en organisatorische aspecten van die beslissing in hun onderlinge samenhang worden gewogen.”

Het begrip ‘belangrijk’ binnen de WOR wordt niet alleen door de wet bepaald, maar ook door afspraken tussen ondernemer en ondernemingsraad. Sinds de Smit Vlootbeheer beschikking van de Hoge Raad in 1993 geldt dat als beide partijen een aangelegenheid als belangrijk beschouwen, de Ondernemingskamer deze kwalificatie niet zelfstandig toetst. In zo’n geval wordt aangenomen dat het adviesrecht bovenwettelijk is toegekend. In deze zaak oordeelde de Hoge Raad dat besluiten waarover dergelijke afspraken bestaan, vallen onder artikel 26 WOR. Het betrof de verkoop van een schip, een besluit dat normaal niet als belangrijk zou worden gezien. Omdat de ondernemer had toegezegd dat de ondernemingsraad adviesrecht zou hebben, werd het besluit juridisch belangrijk. Deze uitspraak benadrukt dat de WOR minimumeisen stelt: aanvullende afspraken kunnen het adviesrecht uitbreiden. Ondernemers en ondernemingsraden doen er derhalve verstandig aan dergelijke afspraken zorgvuldig vast te leggen, gezien de juridische gevolgen.

De vraag of een besluit als ‘belangrijk’ kwalificeert binnen de kaders van de WOR hangt sterk af van de specifieke context. De rechtspraak geeft richting, waarbij vaak een verband wordt gelegd tussen het voorgenomen besluit en de verschillende categorieën zoals benoemd in artikel 25 lid 1. Soms wordt gekeken naar meerdere categorieën of de samenhang tussen besluiten, om te voorkomen dat het adviesrecht van de ondernemingsraad wordt uitgehouden. Hoewel kleine wijzigingen soms niet onder het adviesrecht vallen, maakt de rechtspraak duidelijk dat zelfs relatief beperkte besluiten onder omstandigheden als belangrijk kunnen worden gekwalificeerd.

Veelzeggende voorbeelden zijn te vinden in zaken rond Ikazia Ziekenhuizen, Atlassian en Spotify.

Deze uitspraken draaien om personeelsreducties en laten zien dat de omvang van het besluit, zoals het aantal getroffen werknemers of de vraag of een melding volgens de Wmco vereist is, niet doorslaggevend is.

Uit de Insight Enterprises beschikking van maart 2023 volgt dat zelfs een voorgenomen besluit waarbij slechts één functie vervalt, onder omstandigheden als een belangrijke organisatorische verandering kan worden aangemerkt en adviesplichtig zijn voor de ondernemingsraad.

Deze lijn in de rechtspraak onderstreept dat niet alleen de schaal, maar vooral de context van een besluit bepalend is voor de kwalificatie als ‘belangrijk’.

Uit het voorgaande blijkt dat het niet eenvoudig is om precies te bepalen wanneer een besluit als ‘belangrijk’ moet worden gekwalificeerd. Dit is ook nauwelijks mogelijk, aangezien het begrip afhankelijk is van de specifieke omstandigheden van het geval en afhangt van welke onder lid 1 van 25 WOR genoemde voorgenomen besluiten het valt. Toch zijn er vanuit de praktijk en rechtspraak enkele gezichtspunten te onderscheiden die kunnen helpen bij de beoordeling of een voorgenomen besluit onder deze kwalificatie valt.

DEZE GEZICHTSPUNTEN OMVATTEN:

- **Het gewicht van het besluit, waaronder de financiële impact van het te nemen besluit;**
- **De aard van het besluit;**
- **De gevolgen die het besluit heeft voor de in de onderneming werkzame personen, waaronder het aantal werknemers dat niet-verwaarloosbare gevolgen ondervindt;**
- **De beweegredenen van het besluit;**
- **De grootte en aard van de onderneming;**
- **De omvang van de activiteiten van de onderneming;**
- **De vraag of het besluit een kernactiviteit van de onderneming raakt.**

Ondanks deze handvatten blijft er in de praktijk ruimte voor discussie over de vraag of een voorgenomen besluit als ‘belangrijk’ moet worden aangemerkt. De dynamische aard van ondernemingen en de uiteenlopende situaties waarin beslissingen worden genomen, dragen bij aan de voortdurende complexiteit van dit begrip binnen de WOR.

Bouwsteen #5: Advies inschakeling externe deskundigen

Een onderbelicht, maar wel belangrijk aspect van het adviesrecht onder de WOR is de toepassing van artikel 25 lid 1 sub n. Een opvallend en vaak onderbelicht aspect van sub n is dat het voorziet in de mogelijkheid voor de ondernemingsraad om al in een vroeg stadium invloed uit te oefenen op het voorgenomen besluit door middel van opdrachtverstrekking door de ondernemer aan externen. Deze bepaling waarborgt dat de ondernemingsraad niet alleen betrokken wordt bij het eindbesluit, maar ook inspraak krijgt in de keuzes en uitgangspunten die eraan voorafgaan.

Het begrip ‘externe deskundige’ is niet onbeperkt, maar het is ook niet geheel duidelijk uit enkel de WOR wat hieronder valt. In een uitspraak uit 1984 werd vastgesteld dat partijen van buiten de organisatie, zoals deelnemers aan een werkgroep, wel onder deze definitie kunnen vallen. In 1988 oordeelde de Ondernemingskamer echter dat een medewerker binnen de organisatie, met een afhankelijkheidsrelatie, niet als externe deskundige kan worden beschouwd. Dit recht gaat verder dan een simpele toestemming; het geeft de ondernemingsraad een stem in de keuze van de adviseur en de formulering van diens opdracht, vooral als deze gevolgen kan hebben voor strategische besluiten.

De rechtspraak heeft laten zien dat het niet naleven van dit adviesrecht gevolgen kan hebben voor de positie van de ondernemingsraad en latere juridische procedures. In een zaak uit 2017 stelde de Ondernemingskamer bijvoorbeeld vast dat het negeren van deze verplichting een ernstige beperking van de inspraak van de ondernemingsraad opleverde, waardoor het medezeggenschapsproces werd ondermijnd. Andere uitspraken hebben benadrukt dat het van essentieel belang is dat de ondernemingsraad tijdig wordt geïnformeerd en de kans krijgt om invloed uit te oefenen op de formulering van de adviesopdracht. Wanneer dit niet gebeurt, kan dit het vertrouwen in het proces schaden en juridische complicaties opleveren.

De Sabic-beschikking liet zien dat herstel mogelijk is door extra overlegmomenten te creëren en de OR aanvullende betrokkenheid te bieden, mits dit serieus wordt opgepakt.

Het adviesrecht van sub n is een krachtig instrument om te zorgen dat de ondernemingsraad betrokken blijft bij beslissingen die invloed hebben op de organisatie. Het niet naleven van deze verplichting kan niet alleen juridische gevolgen hebben, maar ook de geloofwaardigheid van het medezeggenschapsproces schaden. Dit kan de ondernemer duur komen te staan, aangezien hij eindverantwoordelijk is voor een correct verloop van het medezeggenschapsproces (zie bouwsteen #7).

Bouwsteen #6: medezeggenschap in internationale context

Het is geen geheim dat de wereld steeds internationaler wordt. Toen de WOR werd ingevoerd in 1950 bestond het internet nog niet eens, dus het is niet heel gek te bedenken dat de WOR nog niet compleet geënt is op de wereld zoals die nu in de huidige tijd bestaat. Toch merkt de praktijk dat dit wel een tekortkoming is, hetgeen ook blijkt uit de jurisprudentie. Er bestaan tegenwoordig veel concerns met vertakkingen over de landsgrenzen en dit brengt uitdagingen met zich mee voor de Nederlandse medezeggenschapsstructuur. De term concern is niet uitgelegd in het Nederlandse Burgerlijk Wetboek ('BW'), noch in de WOR.

Na 2008 is door een uitspraak van de Hoge Raad duidelijk geworden dat het begrip concern in de zin van de WOR niet aansluit bij het groepsbegrip van het BW. Het begrip 'in groep verbonden ondernemers' in de zin van de WOR is een op zichzelf staand begrip. Bij het begrip concern in de zin van de WOR, is vooral overwegende zeggenschap het belangrijkste. Wanneer uit de statuten blijkt dat er sprake is van een gekwalificeerde meerderheid, maar dat het uitoefenen van het stemrecht niet leidt tot het daadwerkelijk afdwingen van besluiten, is geen sprake van overwegende zeggenschap.

Wel heeft de wetgever een specifiek oog voor de ondernemingsraad in concernverband. De wetgever heeft namelijk ingezien dat het niet altijd duidelijk is waar de beslissingsbevoegdheid ligt. Verder worden beslissingen die adviesplichtig zijn, gewoonlijk genomen op het niveau van de moedervenootschap. De wetgever was er reeds op bedacht dat de manier waarop in Nederland medezeggenschap in het bedrijfsleven tot stand komt ertoe kan leiden dat Nederland geen aantrekkelijke vestigingsplaats is voor internationale dochter- en/of moederconcerns.

Toch heeft de wetgever hieraan geen invulling gegeven, maar zijn er in de jurisprudentie twee belangrijke begrippen ontstaan, namelijk toerekening en medezeggenschap. Deze begrippen zorgen ervoor dat de Nederlandse ondernemingsraad wezenlijke invloed heeft op een besluit dat genomen is buiten de Nederlandse landsgrens.

Het begrip 'toerekening' in een medezeggenschapsverband houdt in dat gedragingen en handelingen van een derde gelden als een gedraging en handeling van de Nederlandse onderneming. Het besluit van de derde zal gelden als een besluit in de zin van artikel 25 WOR van de Nederlandse ondernemer.

Het begrip toerekening ziet op een besluit dat op een ‘hoger niveau’ is genomen, maar toe te rekenen is aan het (lagere) niveau waar de ondernemingsraad is ingesteld. Het begrip medeondernemerschap ziet erop toe dat de derde – naast de ondernemer – gehouden is om de verplichtingen uit de WOR na te leven. Deze derde kan dan als medeondernemer worden beschouwd. Met medeondernemerschap kan door een structuur van concerns heen gekeken worden. Het in de jurisprudentie ontwikkelde begrip verduidelijkt de verhoudingen binnen concernverband en beantwoordt de vraag welke ondernemer daadwerkelijk de onderneming in stand houdt. Het medeondernemerschap kan tot gevolg hebben dat naast de dochtervennootschap, ook de moedervennootschap verantwoordelijk kan worden gehouden voor het door haar genomen besluit.

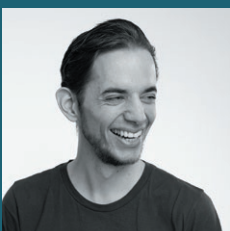
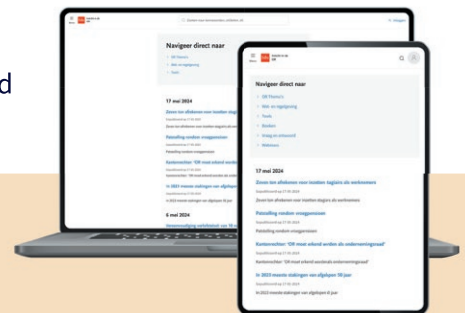
Bouwsteen #7: concernbelang versus belang van de onderneming

Besluiten op concernniveau botsen vaak met de medezeggenschapsrechten van dochterondernemingen. Rechtspraak laat zien dat concernbelang niet per definitie prevaleert boven lokaal belang. Een zorgvuldige balans tussen concernstrategie en lokale medezeggenschap is essentieel. Hetgeen inhoudt dat dochterondernemingen besluiten van de moeder niet klakkeloos mogen overnemen. Ze moeten hun eigen belangen en verplichtingen naleven. Immers moet de ondernemingsraad wezenlijke invloed kunnen uitoefenen, ook bij concernstrategische besluiten.

GRATIS DEMO INZICHT IN DE ONDERNEMINGSRAAD

De whitepaper *Wet op de ondernemingsraden (WOR)* is onderdeel van het online platform Inzicht in de ondernemingsraad, hét startpunt voor de ondernemingsraad. Voor effectief medezeggenschap en onderbouwd participeren in uw organisatie. Wil je gebruikmaken van meer praktijkinformatie, actuele wet- en regelgeving, tools, checklists en stappenplannen binnen dit vakgebied?

Klik dan **hier** en vraag een vrijblijvende demo aan en maak kennis met het meestcomplete en gebruiksvriendelijke online startpunt voor elk lid van de ondernemingsraad!

CONTACT

Heb je vragen over het platform? Onze accountmanager Jelle-Thijs Zoetmulder kijkt graag met je mee. Bel of mail hem vrijblijvend.

Jelle-Thijs Zoetmulder | Accountmanager | 070 378 00 68 | j.zoetmulder@sdu.nl